

Lista projektów wyłonionych w ramach etapu wojewódzkiego konkursu Program Osłonowy "Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie" - edycja 2019 przekazanych do kolejnego etapu do MRPiPS.

[Wyniki konkursu Osłonowego 2019 - etap wojewódzki.pdf](#)

Wyniki konkursu w ramach Programu Osłonowego

"Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie"

edycja 2018

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zatwierdził wyniki konkursu w ramach Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”, edycja 2018. Projekty zostały poddane ocenie merytorycznej przez Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Lista projektów, które uzyskały najwyższą liczbę punktów i zostały zakwalifikowane do dofinansowania, znajduje się poniżej w załączniku nr 1.

Z województwa warmińsko-mazurskiego do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przesłanych zostało 10 wniosków, spośród których 5 otrzyma dofinansowanie na realizację projektów. Lista projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, które uzyskały największą liczbę punktów i zostały zakwalifikowane do wsparcia w ramach Programu Osłonowego znajduje się poniżej, w załączniku nr 2.

Podmioty, które zostały zakwalifikowane do dofinansowania, zobowiązane są do wypełnienia Porozumienia o wsparcie realizacji zadania publicznego, które należy przesłać w dwóch egzemplarzach, wraz z wymaganymi załącznikami, na adres Ministerstwa niezwłocznie, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 25 maja 2018 r.

Źródło:

Szczegóły dotyczące wyników konkursu, w tym wzór Porozumienia o wsparcie realizacji zadania publicznego oraz zasady dotyczące jego wypełnienia znajdują się na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej www.mpips.gov.pl, w zakładce: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie / Przedstawiciele i Służby realizujące zawodowo zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie / Programy/projekty / Program Osłonowy „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2018.

[Załącznik Nr - 1 Projekty wybrane do dofinansowania 2018.pdf](#)

[Załącznik Nr 2 Lista projektów z województwa.docx](#)

Wyniki konkursu w ramach Programu Osłonowego "Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie" edycja 2017

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zatwierdził wyniki konkursu w ramach Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”, edycja 2017. Projekty zostały poddane ocenie merytorycznej przez Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Lista projektów, które uzyskały najwyższą liczbę punktów i zostały zakwalifikowane do dofinansowania, znajduje się poniżej w załączniku nr 1. Trzy pierwsze podmioty z listy zostaną dodatkowo uhonorowane nagrodami pieniężnymi. Cztery kolejne podmioty otrzymają wyróżnienia niepieniężne.

Z województwa warmińsko-mazurskiego do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przesłanych zostało 10 wniosków, spośród których 5 otrzyma dofinansowanie na realizację projektów. Lista projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, które uzyskały największą liczbę punktów i zostały zakwalifikowane do wsparcia w ramach Programu Osłonowego znajduje się poniżej, w załączniku nr 2.

Podmioty, które zostały zakwalifikowane do dofinansowania, zobowiązane są do wypełnienia Porozumienia o wsparcie realizacji zadania publicznego, które należy przesłać w dwóch egzemplarzach, wraz z wymaganymi załącznikami, na adres Ministerstwa niezwłocznie, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 2 czerwca 2017 r.

Szczegóły dotyczące wyników konkursu, w tym wzór Porozumienia o wsparcie realizacji zadania publicznego oraz zasady dotyczące jego wypełnienia znajdują się na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej www.mpips.gov.pl, w zakładce: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie / Przedstawiciele i Służby realizujące zawodowo zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie / Programy/projekty / Program Osłonowy „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2017

[Zał. 1 Wyniki kraj.pdf](#)

[Zał. 2 Wyniki - woj. warmińsko-mazurskie.pdf](#)

Ogłoszenie o otwartym konkursie na realizację projektów w ramach Programu Ochronowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” edycja 2017

Uprzejmie informujemy, że Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na podstawie art. 8 pkt 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) ogłosił otwarty konkurs ofert i zaprasza do składania wniosków na realizację projektów w ramach Programu Ochronowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”.

Prosimy o zapoznanie się z treścią Programu Ochronowego oraz zamieszczonym Ogłoszeniem.

Wnioski o dofinansowanie projektów w ramach Programu Ochronowego składa podmiot uprawniony (Gmina/Miasto, Powiat lub Województwo) wyłącznie na formularzu stanowiącym załącznik nr 1 do Ogłoszenia. Wnioski wraz z załącznikami należy przesłać listem poleconym z dopiskiem na kopercie: **Program Ochronowy „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” do Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie do dnia 10 lutego 2017 r. (liczy się data stempla pocztowego) lub złożyć w powyższym terminie osobiście w ww. Urzędzie Wojewódzkim.**

[Pliki do pobrania](#)

[Ogłoszenie_o_otwartym_konkursie_-_edycja_2017.pdf](#)

[Program_Ochronowy_-_edycja_2017.pdf](#)

[Zal._1_Formularz_wniosku_2017.docx](#)

[Zal._2_Kosztorys_projektu_2017.xlsx](#)

[Zal._3_Harmonogram_realizacji_projektu_2017.doc](#)

[Zal._4_Oswiadczenie.docx](#)

[Zal._5_Instrukcja_wypelniania_wniosku_2017.docx](#)

Od 1 stycznia 2017 roku Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia" rozszerzyło swoją działalność. Obecnie Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie pracuje przez całą dobę. Zmianie uległ także numer telefonu - aktualny numer to **800 120 002**.

Źródło:

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia" jest placówką prowadzoną przez Stowarzyszenie "Niebieska Linia" na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA). Oferuje pomoc psychologiczną i prawną osobom doznającym przemocy i świadkom przemocy w rodzinie. Pomoc udzielana jest w języku polskim, angielskim, rosyjskim oraz migowym. Podejmuje również działania polegające na kontakcie z lokalnymi instytucjami w celu udzielenia pomocy osobom, które tego potrzebują oraz interwencje wobec osób skazanych za przestępstwo z użyciem przemocy i/lub groźby karalnej wobec osoby najbliższej.

Prowadzi także konsultacje dla specjalistów - osób, które w pracy zawodowej spotykają się z problematyką przemocy w rodzinie.

Pełną informację o ofercie znajdziecie Państwo w [załączniku](#)

Wyniki konkursu w ramach Programu Oślonowego "Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie" edycja 2016

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zatwierdził wyniki konkursu w ramach Programu Oślonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”, edycja 2016. Projekty zostały poddane ocenie merytorycznej przez Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Wykaz projektów, które uzyskały najwyższą liczbę punktów i zostały zakwalifikowane do dofinansowania, znajduje się poniżej w załączniku nr 1. Pięć pierwszych podmiotów z listy zostanie dodatkowo uhonorowanych nagrodami pieniężnymi. Trzy kolejne podmioty otrzymają wyróżnienie pieniężne.

Z województwa warmińsko-mazurskiego do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przesłanych zostało 15 wniosków, spośród których 8 otrzyma dofinansowanie na realizację projektów. Lista projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, które uzyskały największą liczbę punktów i zostały zakwalifikowane do wsparcia w ramach Programu Oślonowego znajduje się poniżej, w załączniku nr 2.

Podmioty, które otrzymają dofinansowanie zobowiązane są do wypełnienia Porozumienia o wsparcie realizacji zadania publicznego, które należy przesłać w dwóch egzemplarzach na adres Ministerstwa niezwłocznie, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 8 lipca 2016 r.

Szczegóły dotyczące wyników konkursu, w tym wzór Porozumienia o wsparcie realizacji zadania publicznego oraz zasady dotyczące jego wypełnienia znajdują się na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej www.mrpips.gov.pl, w zakładce:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie / Przedstawiciele i Służby realizujące zawodowo zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie / Programy/projekty / Program Oślonowy „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2016

[Załącznik 1 Wyniki - kraj.pdf](#)

[Załącznik 2 Wyniki - woj. warmińsko-mazurskie.pdf](#)

Lista wniosków przekazanych do MRPiPS, w ramach Programu Osłonowego "Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie" - edycja 2016 r

---

OGŁOSZENIE O OTWARTYM KONKURSIE NA REALIZACJĘ PROJEKTÓW W RAMACH PROGRAMU OSŁONOWEGO „WSPIERANIE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W TWORZENIU SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE” - Edycja 2016 r.

OGŁOSZENIE JEDNOLITEGO TEKSTU USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE

[W dniu 15 września 2015 r. w Dzienniku Ustaw RP opublikowane zostało obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 sierpnia 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.](#)

„Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020”

Rada Ministrów na podstawie art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.), Uchwałą Nr 76 z dnia 29 kwietnia 2014 r., ustanowiła „Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020”. Celem głównym ww. Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce poprzez realizację długofalowych działań w następujących obszarach:

- profilaktyka i edukacja społeczna,
- ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Obowiązek realizacji zaplanowanych w ww. obszarach działań nałożony został na wszystkie szczeble administracji publicznej. W Programie określono również skutki finansowe realizacji poszczególnych działań ze wskazaniem źródeł ich finansowania w kolejnych latach oraz zasady sprawozdawczości.

Załącznik: [Krajowy_Program_Przeciwdziałania_Przemocy_w_Rodzinie_na_lata_2014-2020.pdf](#)

Wojewódzkim Koordynatorem Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest Pani Ewa Korycka - p.o. kierownika Oddziału Zabezpieczenia Społecznego z zamiejscowymi stanowiskami pracy w delegaturze w Elblągu i Ełku w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie

tel.: (89) 52 32 634

e-mail: ewa.korycka@uw.olsztyn.pl

nr pokoju: 137

<http://www.mpips.gov.pl/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie-nowa/ogolne/akty-prawne-z-zakr-esu-przeciwdzialania-przemocy-w-rodzinie/>

[Liczba_NK-A_2018.pdf](#)

[sprawozdanie_KPPPwR_2018.xls](#)

[kierowanie_do_pr_kor-edu_2017.pdf](#)

[sprawozdanie_KPPPwR_2017.xls](#)

[Liczba_NK-A_2017.pdf](#)

[kierowanie_do_pr_kor-edu_2016.pdf](#)

[Liczba_NK-A_2016.pdf](#)

[Liczba_NK-A_2015.pdf](#)

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

[sprawozdanie_KPPPwR_2016.xls](#)

[sprawozdanie_KPPPwR_2015.xls](#)

[Raport_pr_kor-edu_2010.doc](#)

[Raport_pr_kor-edu_2011.doc](#)

[Raport_pr_kor-edu_2012.doc](#)

[kierowanie_do_pr_kor-edu_2015.pdf](#)

[Liczba_NK-A_2012-2013.xls](#)

[sprawozdanie_KPPPwR_2006.xls](#)

[sprawozdanie_KPPPwR_2007.xls](#)

[sprawozdanie_KPPPwR_2008.xls](#)

[sprawozdanie_KPPPwR_2009.xls](#)

[sprawozdanie_KPPPwR_2010.xls](#)

[sprawozdanie_KPPPwR_2011.xls](#)

[sprawozdanie_KPPPwR_2012.xls](#)

[sprawozdanie_KPPPwR_2013.xls](#)

[kierowanie_do_pr_kor-edu_2014.pdf](#)

[sprawozdanie_KPPPwR_2014.xls](#)

[Liczba_NK-A_2014.pdf](#)

[Raport_za_2013r_programy_SOW_ustawa_CAS.xls](#)

<http://portal.warmia.mazury.pl/polityka-spoleczna/przemoc-i-uzaleznienia>

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zakłada włączenie wszystkich instytucji i służb społecznych w działania mające na celu zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie. Dlatego też, w celu wsparcia jednostek realizujących zadania w tym zakresie, w listopadzie 2009 r. zarządzeniem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego powołany został Wojewódzki Zespół do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jako organ opiniotawczo-doradczy.

Jest to interdyscyplinarny zespół doradczy, złożony z przedstawicieli instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład Zespołu wchodzi reprezentanci Policji - komendy wojewódzkiej i miejskiej, kuratorium oświaty, wojewódzkiego szpitala dziecięcego, prokuratury rejonowej, okręgowej izby lekarskiej, miejskiego zespołu profilaktyki i terapii uzależnień, sądu okręgowego, powiatowych centrów pomocy rodzinie, miejskiego ośrodka pomocy społecznej, urzędu marszałkowskiego, specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, ośrodka pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwem i Caritas Archidiecezji Warmińskiej.

Powołanie Zespołu, w skład którego wchodzi przedstawiciele instytucji bezpośrednio zaangażowanych w problem przemocy w rodzinie, pozwala na precyzyjne i skuteczne opracowanie niezbędnych procedur, zaleceń i materiałów instruktażowych dla osób realizujących w województwie warmińsko-mazurskim zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

[Zarządzenia_Wojewody_Warmińsko-Mazurskiego_Zespół.pdf](#)

[Aktualny_skład_Zespołu.pdf](#)

[Zmiana_aktualnego_składu_Zespołu_8_02_19.pdf](#)

<http://portal.warmia.mazury.pl/polityka-spoleczna/przemoc-i-uzaleznienia>

<http://portal.warmia.mazury.pl/polityka-spoleczna/przemoc-i-uzaleznienia>

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

[Adresy_ZI_2018.xls](#)

[Przewodniczący_ZI_2018.xls](#)

<http://przemoc.gov.pl/>

<http://www.mpips.gov.pl/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie-nowa/>

<http://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie>

**OGÓLNOPOLSKIE POGOTOWIE DLA OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
"NIEBIESKA LINIA"**

infolinia
801 120 002

Telefon czynny jest od poniedziałku do soboty w godz. 8.00-22.00,
w niedzielę i święta w godz. 8.00-16.00.
W środy w godz. 18.00-22.00 dyżurują prawnicy,
w pozostałe dni – konsultanci ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Telefoniczna poradnia prawna
22 666 28 50

Dyżury prawne odbywają się w poniedziałki i wtorki w godzinach 17.00-21.00

Podczas rozmowy telefonicznej można uzyskać:

- wsparcie psychologiczne,
- informacje o prawnych i proceduralnych możliwościach zatrzymania przemocy w rodzinie,
- pomoc w postaci interwencji podjętej przez Pogotowie "Niebieska Linia" na rzecz osób krzywdzonych (także w przypadku, gdy osoba skazana za stosowanie przemocy nadal znęca się nad rodziną i/lub nie przestrzega postanowień sądu).

Kontaktując się z infolinią można zachować anonimowość – nie trzeba się przedstawiać, ani podawać miejsca zamieszkania.

**Zachęcamy do kontaktu osoby doznające przemocy oraz świadków
– razem możemy znaleźć najlepsze rozwiązanie sytuacji!**

www.niebieskalinia.info

niebieskalinia@niebieskalinia.info

<http://www.mpips.gov.pl/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie-nowa/osoby-dotkniete-przemoca-w-rodzinie/informator-dla-osob-dotknietych-przemoca-w-rodzinie-i-karta-praw-osoby-dotknietej-przemoca-w-rodzinie---w-jezyku-polskim-rosyjskim-angielskim-niemieckim/>

<http://www.mpips.gov.pl/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie-nowa/osoby-dotkniete-przemoca-w-rodzinie/telefony-alarmowe-interwencyjne/>

<http://www.mpips.gov.pl/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie-nowa/osoby-dotkniete-przemoca-w-rodzinie/wzory-pism-/>

Organizacje pozarządowe świadczące usługi dla osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie

[Baza teleadresowa org. pozarząd. 2018 r.doc](#)

Porozumienie o współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Pliki do pobrania:

[informacja_nt_porozumienia](#)

[porozumienie_o_wspolpracy_na_rzecz_przeciwdzialania_przemocy_w_rodzinie](#)

[karta_praw_osoby_dotknietej_przemoca_w_rodzinie](#)

Informator dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie”

Informator został opracowany, we współpracy, przez Ministerstwo Sprawiedliwości oraz Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Publikacja zawiera m.in. informacje dotyczące procedury „Niebieskie Karty”, opis podstawowych uprawnień osoby doznającej przemocy w postępowaniu karnym, rodzinnym, cywilnym oraz w zakresie pomocy społecznej. Do Informatora załączono wzory pism i wniosków procesowych.

Źródło: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwo Sprawiedliwości

Załącznik: [Informator dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.pdf](#)

Baza teleadresowa specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie

[SOW_2019.pdf](#)

Podmioty świadczące pomoc osobom i rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie

Załącznik: [Baza teleadresowa podmiotów 2018 r.doc](#)

<http://www.mpips.gov.pl/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie-nowa/osoby-stosujace-przemoc-w-rodzinie/karty-informacyjnej-dla-osob-stosujacych-przemoc-w-rodzinie/>

"Żółta Kartka" jest ulotką adresowaną do osób stosujących przemoc. Zawiera informacje o tym, czym jest przemoc w rodzinie i konsekwencjach prawnych grożących za jej stosowanie.

Ponadto podkreśla się w niej, że za przemoc ponosi odpowiedzialność wyłącznie osoba ją stosująca, a jednocześnie zawarto w niej zachętę do zmiany zachowania i udziału w programach skierowanych do osób stosujących przemoc wraz z listą miejsc świadczących tę formę pomocy.

Ulotkę "Żółta Kartka" opracował Zespół Stowarzyszenia na Rzecz Przeciwdziałania na Rzecz Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia".

[Żółta_kartka.pdf](#)

Baza teleadresowa podmiotów realizujących programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie

[Podmioty_realizujace_pr_kor_edu_2019.pdf](#)

Baza teleadresowa podmiotów realizujących programy psychologiczno-terapeutyczne dla sprawców przemocy w rodzinie

[Podmioty_realizujace_pr_psychologiczno-terapeutyczne_2019.pdf](#)

Karta informacyjna dla osoby stosującej przemoc w rodzinie"

Karta została opracowana, we współpracy, przez Ministerstwo Sprawiedliwości, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz Komendę Główną Policji i stanowi materiał edukacyjny skierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Załącznik: [Karta_inform._dla_osoby_stosujacej_przemoc_w_rodzinie.pdf](#)

[Informator_dla_Profesjonalistow.pdf](#)

[Informator_okladka.pdf](#)

(22) 250-63-12
pomoc dla służb realizujących zadania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą
dostępna w środy od godz. 10:00 do 13:00

Debata dotycząca problematyki przemocy w rodzinie w Działdowie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Działdowie i Komenda Powiatowa Policji w Działdowie zorganizowały w dniu 8.06.2018 r. debatę społeczną dotyczącą problematyki przemocy w rodzinie na terenie powiatu działdowskiego. Uczestnikami debaty byli m.in. dyrektorzy i kierownicy oraz pracownicy socjalni i asystencji rodziny z miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu, a także przewodniczący zespołów interdyscyplinarnych, przedstawiciele starostwa i urzędu

miasta w Działdowie oraz Wojewódzki Koordynator Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie z Olsztyna.

[debata_przemoc.docx](#)

[Przykład_dobrych_praktyk_2017.doc](#)

[Przykład_dobrych_praktyk_2016.docx](#)

[Przykład_dobrych_praktyk_2015.docx](#)

[Przykład_dobrych_praktyk_2014.docx](#)

[Przykład_dobrych_praktyk_2013.doc](#)

Projekt "Olsztynek-gmina bez przemocy"

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Projekt realizowany był w okresie marzec 2016 - listopad 2017 r. przez Stowarzyszenie Wspierania Działań na Rzecz Osób Potrzebujących Pomocy "Droga" w Olsztynku we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Olsztynku przy wsparciu finansowym Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich.

Celem projektu "Olsztynek-gmina bez przemocy" był wzrost aktywności mieszkańców gminy Olsztynek w sprawach związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. W ramach projektu opracowany został program wspierający udział mieszkańców gminy w działaniach na rzecz ograniczenia zjawiska przemocy.

Link do strony internetowej projektu:

<http://stowarzyszenie-droga.wixsite.com/olsztynekbezprzemocy>

Teledysk stworzony w ramach realizacji przez MOPS w Nidzicy projektu "STOP przemocy w rodzinie" finansowanego w ramach Rządowego Programu Ograniczania Przestępczości i Aspołecznych Zachowań "Razem Bezpieczniej" [Link zewnętrzny do filmu](#)

Spot telewizyjny przygotowany przez uczestników Dziennego Domu Pomocy Społecznej przy MOPS w Nidzicy w ramach realizacji projektu "STOP przemocy w rodzinie"

[STOP przemocy w rodzinie](#)

[Ewaluacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Grunwald na lata 2012-2016 za 2014 rok](#)

Załącznik:[Baza danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie służb-2016.xls](#)

„JAK ROZMAWIAĆ Z OSOBĄ DOTKNIĘTĄ PRZEMOCĄ W RODZINIE - pierwszy kontakt grupy roboczej z osobą”

Pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie jest niezwykle trudnym i wymagającym zadaniem. Osoby zajmujące się pomaganiem podczas kontaktu z osobą krzywdzoną mają do czynienia z różnymi emocjami. Zachowania osób dotkniętych przemocą wydają się często niezrozumiałe, czy wręcz irytujące. Zaburzenia natury psychicznej osób doświadczających

przemocy powodują u nich nieumiejętność podejmowania decyzji, niekonsekwencje zachowań, problemy z określeniem swoich potrzeb. Tego typu zachowania mogą zniechęcić osobę pomagającą do dalszej pracy z osobą krzywdzoną. Dlatego niezwykle ważne jest określenie jak powinien wyglądać pierwszy kontakt z osobą doświadczającą przemocy, aby był skutecznym wstępem do dalszej pracy.

Zaznacza się, że załączony materiał nie jest gotowym scenariuszem do rozmowy z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie. Stanowi jedynie materiał pomocniczy, który może ułatwić wszechstronne rozpoznanie sytuacji osoby dotkniętej przemocą, warunkujące efektywne planowanie pomocy.

Niedopuszczalne jest prowadzenie rozmowy ściśle według załączonego materiału. W oparciu o niego można przygotować plan rozmowy. Wykorzystanie pytań zawartych w załączniku powinno być uzależnione od indywidualnej sytuacji i stanu psychofizycznego osoby dotkniętej przemocą.

Niezbędne jest, aby rozmowa z osobą doświadczającą przemocy w rodzinie przeprowadzona została w przyjaznych warunkach, zapewniających swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności. Spotkanie powinno odbyć się w miejscu, które będzie sprzyjało atmosferze zaufania i bezpieczeństwa. Ważne jest, aby rozmowa odbywała się w oddzielnym pomieszczeniu, bez obawy, że ktoś niepożądany do niego wejdzie i zakłóci spotkanie.

Niezwykle istotne jest, aby osoby wchodzące w skład grupy „pomagaczy”, które mają przeprowadzić „pierwszy kontakt” z osobą doświadczającą przemocy, wcześniej ustaliły, tj. przed pierwszym spotkaniem z osobą krzywdzoną, która spośród nich odpowiadać będzie za prowadzenie rozmowy, tzn. pełnić będzie rolę tzw. „lidera”. Jest to niezwykle ważna rola w trakcie spotkania, ponieważ to ta osoba otwiera i zamyka spotkanie, a także monitoruje przebieg rozmowy.

Osoby uczestniczące w rozmowie z osobą krzywdzoną powinny pamiętać, że:

Jest jej trudno mówić o swoich problemach.

W kontakcie z osobą dotkniętą przemocą należy prezentować postawę otwartą i przyjazną.

Pytania o potrzeby osoby krzywdzonej i jej punkt widzenia należy formułować z szacunkiem, w sposób nienarzucający i niewchodzący w słowo.

Nie można narzucać jej swoich rozwiązań.

Jedną z głównych zasad, której trzeba przestrzegać jest podmiotowe traktowanie osoby.

W rozmowie z osobą krzywdzoną ważne jest:

Wzmacnianie jej poczucia wartości, zwracanie uwagi na jej zasoby.

Podkreślanie chęci nawiązania z nią współpracy.

Parafrazowanie jej słów.

Etapy rozmowy:

I. Rozpoczęcie spotkania.

II. Analiza form doznawanej przemocy.

III. Oszacowanie stopnia nasilenia przemocy.

IV. Oszacowanie skutków stosowanej przemocy.

V. Ocena rezultatów poszukiwania pomocy przez ofiarę.

VI. Ocena potencjalnego zagrożenia życia.

VII. Określenie wspólnie z osobą jej potrzeb i opracowanie planu pomocy.

VIII. Zakończenie spotkania.

Źródło:

[Rekomendacje_do_wykorzystania_materiału.doc](#)

[Rekomendacje_do_wykorzystania_materiału.pdf](#)

[Materiał_Jak_rozmawiać_z_osobą_dotkniętą_przemocą_-_I_kontakt_GR_z_osobą.doc](#)

[Materiał_Jak_rozmawiać_z_osobą_dotkniętą_przemocą_-_I_kontakt_GR_z_osobą.pdf](#)

[procedura_niebieskie_karty.ppt](#)

[zespl_interdyscyplinarny.ppt](#)

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE PROCEDURA POSTĘPOWANIA INTERWENCYJNEGO W SYTUACJACH ZWIĄZANYCH Z PRZEMOCĄ W RODZINIE DLA SŁUŻB I INSTYTUCJI REALIZUJĄCYCH ZADANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE

pliki do pobrania:

[PROCEDURA_POSTĘPOWANIA_INTERWENCYJNEGO.pdf](#)

[zał.1_procedura_odbierania_dzieci.pdf](#)

[zał 2 Druk do powołania grupy roboczej.doc](#)

[zał.3 zaproszenie do udziału w pr. kor-edu.doc](#)

[zał_3_Procedura_rekrutacji_do_programow_kor-ed.pdf](#)

[zał_4_protokół_z_zakończenia_procedury.doc](#)

[druk_nr_1.doc](#)

[druk_nr_1.pdf](#)

[druk_nr_2.doc](#)

[druk_nr_3.doc](#)

[druk_nr_4.doc](#)

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE PROCEDURA REKRUTACJI UCZESTNIKÓW DO PROGRAMÓW ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE

pliki do pobrania:

[Procedura_rekrutacji_do_programow_kor-ed.pdf](#)

[zał._1_zaproszenie_do_udziału_w_pr._kor-edu.doc](#)

[Zespoły_baza_danych.xls](#)

Procedura postępowania pracownika socjalnego przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie

pliki do pobrania

[informacja_nt_procedury](#)

[procedura_odbierania_dzieci](#)

[druk_nr_1](#) [druk_nr_1](#)

[druk_nr_2](#) [druk_nr_2](#)

[druk_nr_3](#) [druk_nr_3](#)

[druk_nr_4](#) [druk_nr_4](#)

Raport za 2018 r. dotyczący czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło:

[Raport_dot._czynników_za_2018_r.pdf](#)

Raport za 2017 rok dotyczący czynników sprzyjających i utrudniających udzielanie skutecznej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim

[Raport_dot._czynników_za_2017_rok.pdf](#)

Czynniki sprzyjające i utrudniające udzielanie skutecznej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim - raport 2016

[Raport_dot._czynników_sprzyjających_i_utrudniających_udzielanie_skutecznej_pomocy_osobom_doświadczającym_przemocy_w_rodzinie_-_woj._warmińsko-mazurskie_-_2016.pdf](#)

[Raport_dot._czynników_sprzyjających_i_utrudniających_udzielanie_skutecznej_pomocy_osobom_doświadczającym_przemocy_w_rodzinie_-_woj._warmińsko-mazurskie.pdf](#)

Realizacja zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim lata 2008 - 2011

plik do pobrania [przeciwdziałanie_przemocy_w_rodzinie_woj_warm-maz_2008-2011](#)

Raport z działalności Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie funkcjonujących na terenie województwa warmińsko-mazurskiego za lata 2008-2010

plik do pobrania [raport_z_działalności_sow](#)

Źródło:

Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie przebywających w aresztach śledczych i zakładach karnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2008-2009

[_przemoc_programy_korekcyjno-edukacyjne_w_zk_i_a_-_20082009](#)

Raport z prowadzonego nadzoru nad realizacją przez samorząd powiatowy programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie za lata 2009-2010

[raport_programy_korekcyjno-_edukacyjne](#)

Prezentacja raportu na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim

[prezentacja](#)

Prezentacja "Jak praktycznie przeprowadzić dobrą rozmowę z osobą doświadczającą przemocy w rodzinie i osobą stosującą przemoc w rodzinie" z konferencji wojewódzkiej pt. "Profesjonalnie przeciw przemocy", która odbyła się 19 września 2017 roku.

[Jak_praktycznie_przeprowadzić_dobrá_rozmowę.pdf](#)

Prezentacje z Konferencji Wojewódzkiej pt.: „PRACA NAD ZMIANĄ OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC W RODZINIE”, która odbyła się 8 listopada 2016 roku

[Prezentacja_-_powiat_Kętrzyn.pptx](#)

[Prezentacja_-_rola_kuratora_sądowego.ppt](#)

[prezentacja_Sprawcy_przemocy_w_izolacji.ppt](#)

Dziecko jako ofiara przemocy w rodzinie

2 grudnia 2015 r. w sali 52 Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego odbyła się konferencja "Dziecko jako ofiara przemocy w rodzinie". Wzięli w niej udział przedstawiciele służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. Celem konferencji było zapoznanie uczestników z formami przemocy w rodzinie stosowanymi wobec dzieci oraz przybliżenie im oznak jej stosowania. Konferencja miała również na celu przedstawienie możliwości pomocy dzieciom – ofiarom przemocy w rodzinie, w tym praktycznego wykorzystania środków prawnych mających na celu ich ochronę.

W konferencji w charakterze prelegentów wystąpili:

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

-
- Bernadeta Jabłońska – certyfikowany specjalista terapii psychoseksualnej, biegły sądowy,
  - Iwona Matysiak - Główny Specjalista w Departamencie Pomocy i Integracji Społecznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
  - Jolanta Jankowska – prokurator Prokuratury Okręgowej w Olsztynie,
  - Dorota Anuszkiewicz - Warmińsko-Mazurski Wicekurator Oświaty,
  - Michał Szostawicki - przedstawiciel Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego w Olsztynie,
  - Monika Olszewska - pracownik socjalny GOPS w Grunwaldzie.

[PRAWA DZIECI A OBOWIĄZKI NAUCZYCIELI .pdf](#)

Prezentacje z konferencji "Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim - zagadnienia praktyczne"

W dniu 27 czerwca 2012 r. w sali 52 w siedzibie Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie odbyła się konferencja pn. "Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim - zagadnienia praktyczne".

Celem konferencji było zapoznanie uczestników z praktycznymi zagadnieniami związanymi z realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim.

Na konferencji przedstawiono sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2008-2011, realizację programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2009-2010, omówiono procedurę postępowania pracownika socjalnego przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w sytuacji bezpośredniego zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie oraz procedurę "Niebieskie Karty" wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".

Ponadto w czasie spotkania odbyły się prezentacje dobrych praktyk przedstawione przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie, które w 2011 r. zrealizowało projekt "Czas na zmiany" w ramach Programu Ochrony pn. "Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie" oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy, który w 2011 r. realizował w ramach Rządowego Programu Ograniczania Przestępczości i Aspołecznych Zachowań "RAZEM BEZPIECZNIEJ" projekt "STOP Przemocy w Rodzinie!" i w 2012 r. realizuje projekt "STOP Przemocy w Rodzinie II". Swoją działalność zaprezentował również Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Olsztynie.

Źródło:

Zapraszamy do zapoznania się z prezentacjami zaprezentowanymi w trakcie konferencji.

pliki do pobrania:

[realizacja oddziaływań](#)

[mops_nidzica_stop_przemocy_w_rodzinie](#)

[sow_olsztyn](#)

[realizacja_krajowego_programu_przeciwdziałania_przemocy_w_rodzinie_2008-2011](#)

[projekt_czas_na_zmiany_pcpr_węgorzewo](#)

[procedura_niebieskie_karty](#)

[zespół_interdyscyplinarny](#)

Wojewódzka Konferencja pt. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – aspekty prawne, profilaktyka, działania praktyczne” - prezentacje

[Przedziwdziałanie przemocy w rodzinie -sędzia Anna Maria Wesołowska.pdf](#)

[Przemoc w rodzinie-Olsztyn-2014 -Michał Lewoc.pdf](#)

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE - prezentacje z konferencji "Przemoc w rodzinie - aspekty zjawiska, perspektywy przeciwdziałania"

W dniu 11 grudnia 2012 r. w sali 52 w siedzibie Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie odbyła się konferencja pn. "Przemoc w rodzinie - aspekty zjawiska, perspektywy przeciwdziałania".Celem konferencji było zapoznanie przedstawicieli służb i instytucji

zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie z terenu województwa warmińsko-mazurskiego z informacjami nt. badań związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie oraz działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie i w kraju.

Na konferencji zaprezentowano tematy:

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

- "Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - bieżące działania, przyszłe perspektywy", o którym mówiła Pani Iwona Matysiak - starszy specjalista w Departamencie Pomocy i Integracji Społecznej w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej.

- "Oblicza przemocy wobec kobiet w starszym wieku w Polsce", o który przybliżyli: dr hab. Małgorzata Halicka profesor Uniwersytetu w Białymstoku, kierownik Zakładu Socjologii Edukacji Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku, wiceprzewodnicząca Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego oraz dr hab. Jerzy Halicki kierownik Zakładu

Andragogiki i Gerontologii Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku.

- "Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie. Nowe narzędzia ustawowew świetle działań prokuratury i wymiaru sprawiedliwości. Orzecznictwo sądów powszechnych w 2011 r. oraz działania Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie", który zaprezentował Pan Michał Lewoc - Sędzia Koordynator Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Departamencie Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Zapraszamy do zapoznania się z prezentacjami zaprezentowanymi w trakcie konferencji.

pliki do pobrania:

[J.Halicki - _Olsztyn_2012.ppt](#)

[Lewoc Przemoc w rodzinie-UW_Olsztyn.ppt](#)

[Matysiak KRAJOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.ppt](#)

[Przemoc w rodzinie wobec dziecka. Procedura interwencyjna w szkole](#)

Stanowisko Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie finansowania gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

[przemoc_stanowisko_parpa-finansowanie_programw](#)

Zmiany w regulacji prawnej w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 12.06.2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw

[przemoc_zmiany_w_regulacji_prawnej](#)

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

[Wytyczne_Wojewody_do_pr._korekcyjno-edukacyjnych.pdf](#)

[Wytyczne_do_programów_psychologiczno-terapeutycznych.pdf](#)